

Help de Afghaanse jongeren

Jorrit Kamminga

In de aanloop naar de verkiezingen wordt er in Nederland meer over het Kunduz-akkoord en de Kunduz-coalitie gesproken dan over Afghanistan zelf. Met het thema Afghanistan valt geen winst te behalen in een politiek klimaat waarin ontwikkelingshulp vooral als mogelijke bezuinigingspost wordt gepresenteerd. Toch moet er serieus worden nagedacht over wat Nederland de komende jaren kan doen in Afghanistan, vooral nadat in 2014 het transitieproces in Afghanistan is voltooid en de militaire veiligheidsbenadering die het politieke debat tot nu toe heeft gedomineerd wordt verlaten.

Tijdens de NAVO-top in Chicago eerder dit jaar werd duidelijk dat Nederland een toekomstige rol vooral ziet in het verlengde van de huidige politietrainingsmissie in Kunduz. Demissionair premier Rutte stelde 90 miljoen euro beschikbaar voor de Afghaanse politie en strijdkrachten gedurende de periode 2015-2017. Het getuigt van een nogal beperkte visie dat Nederland zich samen met de internationale partners vooral blijft richten op het opleiden van de relatief kleine groep van ongeveer 300 duizend jonge, vooral mannelijke Afghaanse soldaten en politierekruten terwijl de veel grotere, algemene groep Afghaanse jongeren gepasseerd wordt. Meer dan twintig miljoen Afghanen zijn momenteel jonger dan 25 jaar en deze groep groeit snel. Dat betekent dat stabiliteit op de lange termijn veel meer verbonden is met de sociale en economische ontwikkeling van deze tweede groep jongeren dan met de overdracht van veiligheidsverantwoordelijkheden aan de Afghaanse veiligheidstroepen tijdens de transitie van 2014.

Een accentverlegging naar de Afghaanse jeugd is daarom op zijn plaats, vooral als men de komende jaren meer wil doen dan alleen het bestrijden van de symptomen van de Afghaanse instabiliteit en onveiligheid. De kans dat ontevreden, kansloze Afghaanse jongeren de komende jaren voor instabiliteit zorgen, is groot. Bovendien zijn zij op dit moment al relatief eenvoudig te rekruteren door de verschillende Talibanfracties en andere militante of criminele organisaties. De aantrekkingskracht van dergelijke groeperingen blijft groot en is helaas niet alleen terug te voeren op hun effectieve communicatie, propaganda of de hogere salarissen die ze bieden.

In mijn gesprekken met groepen jongeren in verschillende delen van het land valt op dat jongeren in Afghanistan steeds meer via Facebook, Twitter en YouTube met elkaar en de buitenwereld verbonden zijn. Bovendien is de westerse cultuur enorm populair, niet alleen de (pop)muziek, films en sport, maar ook de befaamde Amerikaanse en Europese opleidingsinstituten.

Prille toenadering

Overall worden talen- en voorbereidingscursussen aangeboden voor de toelating tot een Europese universiteit of de toekenning van een Fulbright-beurs. Een jeugd die langzamerhand meer opheeft met de zangeres Shakira en de voetballer Cristiano Ronaldo dan met Afghaanse helden als Ahmad Shah Massoud moet bediend worden met buitenlandse investeringen die gericht zijn op het vergroten van de rol van de jongeren in de ontwikkeling en vernieuwing van het land.

Waar liggen volgens deze Afghaanse jongeren de prioriteiten? Het gaat vooral om meer investeringen in het (hoger) onderwijs, versterking van de banden tussen Afghaanse en buitenlandse onderzoeks- en onderwijsinstellingen, en om effectieve bijdragen die de politieke en civiel-maatschappelijke participatie van jongeren en jongerenorganisaties kunnen vergroten. Er is grote behoefte aan investeringen gericht op communicatie, (sneller) Internet, sociale media, talenkennis en politieke participatie. Het gaat ook om het vergroten van de mogelijkheden, vooral voor jonge vrouwen, zichzelf te ontplooien, te scholen en te ontwikkelen op de arbeidsmarkt. Daarnaast is de roep om meer werkgelegenheid en het vergroten van de mogelijkheden voor ondernemerschap onder jonge Afghanen groot.

Indien er na 2014 niet volop geïnvesteerd wordt in de Afghaanse jeugd is de kans groot dat er snel een einde komt aan de prille toenadering tot het Westen en de positieve ontwikkeling van de – nu nog vooral mannelijke – Afghaanse jongeren. Dat maakt de weg vrij voor een overwinning van het conservatieve benadering van de Taliban.

Maakt een overwinning van de Taliban ook meteen een eind aan alle hoop op vooruitgang en vernieuwing via de Afghaanse Facebookgeneratie? Niet volledig. Een nieuw Taliban-regime zal geen kopie van het strikt conservatieve regime uit de jaren negentig zijn. Bovendien hebben de door jongeren geleide revoluties in de Arabische landen duidelijk gemaakt dat vooruitgang sterk kan worden gehinderd maar moeilijk te stoppen valt, zelfs als een nieuwe Talibanregering volledig alle informatie en communicatiestromen zou kunnen dichtdraaien.

We moeten echter niet wachten op de eventuele terugkeer van de Taliban, maar juist nu investeren in de jeugd als bron van stabiliteit en vooruitgang. Een dergelijke investering maakt een terugval van het moderniseringsproces onwaarschijnlijker en kan voor een groot deel tot stand komen via het Nederlandse bedrijfsleven, universiteiten en andere private instellingen. Maar ook de nieuwe regering zal zich hard moeten maken voor nuttige investeringen in wat potentieel de belangrijkste veiligheids- en stabiliteitsgarantie van de toekomst is: de Afghaanse jeugd.